

Brüssel, 8.4.2024
COM(2024) 153 final

2024/0084 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni raames (OSPARi konventsioon) seoses otsusega, millega muudetakse OSPARi otsust 98/3 mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjonis liidu nimel võetav seisukoht seoses Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (OSPAR) otsuse nr 98/3 (mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta) kavandatava muutmisega Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni raames.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. OSPARi konventsioon

Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (edaspidi „leping“) eesmärk on kaitsta Kirde-Atlandi merepiirkonda inimtegevuse kahjuliku mõju eest: kaitsta inimeste tervist ja mereökosüsteeme ning võimaluse korral taastada kahjustatud merealad. Sellel on 16 osalist: Belgia, Taani, EL,¹ Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Island, Iirimaa, Madalmaad, Norra, Portugal, Hispaania, Rootsi, Ühendkuningriik, Luksemburg ja Šveits. Leping avati allkirjastamiseks Oslo ja Pariisi komisjoni ministrite kohtumisel 22. septembril 1992 ja see jõustus 25. märtsil 1998.

2.2. Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjon

OSPARi konventsiooni artikli 10 kohaselt moodustatud Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjon koosneb iga konventsiooniosalise esindajatest ning see tuleb kokku korrapärase ajavahemike järel ja igal ajal, kui konkreetne olukord seda nõuab. Komisjoni ülesannete hulka kuulub järelevalve konventsiooni rakendamise üle ning merepiirkonna tingimuste, võetavate meetmete tõhususe, seatud prioriteetide ja mis tahes täiendavate või teistsuguste meetmete vajaduse läbivaatamine.

Vastavalt konventsiooni artiklile 20 on igal konventsiooniosalisel komisjonis üks hääl. ELil on nii palju hääli, kui palju on konventsiooniosalisest liikmesriike. EL ei kasuta oma hääleõigust, kui seda teevad liikmesriigid, ja vastupidi.

2.3. OSPARi komisjoni kavandatav akt

OSPARi komisjon võtab 24. juunil 2024 oma 27. istungjärgul/kohtumisel vastu otsuse, millega muudetakse OSPARi otsust 98/3 mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta (edaspidi „kavandatav akt“).

Tehakse ettepanek muuta OSPARi otsuses 98/3 (mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta) esitatud betoonrajatise määratlust selgitamaks, et vundamendis asuva mis tahes hoidla sisu ei ole rajatise osa. Sellistes rajatistes (betoonist gravitatsioonivundament, CGBS) asuvaid hoidlaid kasutatakse süsivesinike hoiustamiseks ja nendes hoidlates sisalduvad jääkmaterjalid, mille koostis on suures osas teadmata, on peamiselt vedelad ja sisaldavad suures koguses naftat. Need hoidlad sisaldavad ohtlikke jäätmeid, mis pärast rajatise dekomisjoneerimist merre sattumise korral kujutavad endast suurt ohtu keskkonnale, ökosüsteemidele ja potentsiaalselt inimeste tervisele.

OSPARi otsusega 98/3 on põhimõtteliselt nõutav kasutuselt kõrvaldatud rajatiste täielik kõrvaldamine, kuid lubatakse erandeid.

---

¹ Nõukogu 7. oktoobri 1997. aasta otsus 98/249/EÜ Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 104, 3.4.1998, lk 1).

Betoonist gravitatsioonvundamendis asuvate hoidlate sisu ei ole mererajatise osa ja seetõttu ei tohiks selle suhtes kohaldada otsuse 98/3 kohast erandit; selguse huvides soovitasid OSPARi õiguskeeleekspertid muuta OSPARi otsuse 98/3 punktis 1 esitatud „betoonrajatise“ määratlust järgmiselt: „betoonrajatis – täielikult või peamiselt betoonist valmistatud mahajäetud mererajatis; *vundamendis asuva mis tahes hoidla sisu ei ole rajatise osa ning on hõlmatud OSPARi konventsiooni III lisa sätetega.*“ Kaldkirjas oleva osa lisandus, millega jäetakse „betoonrajatise“ määratlusest sõnaselgelt välja hoidlate sisu, välistab igasuguse võimaluse, et otsusega 98/3 kehtestatud täieliku kõrvaldamise kohustusest saaks erandi teha ja jätta hoidla sisu merre pärast rajatise dekomisjoneerimist.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Pärast Brent Spari vahejuhtumit üheksakümnendate aastate keskel (kus Shell pidi avaliku pahameele tõttu muutma oma otsust kaadata mahajäetud naftaammutamisrajatis) toimunud OSPARi ministrite kohtumisel võeti 1998. aastal Sintras (Portugal) vastu OSPARi otsus 98/3 mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta; selle otsusega on keelatud kaadamine ja mahajäetud mererajatiste täielik või osaline allesjätmine OSPARi merepiirkonnas.

Ainult teatavate kategooriate puhul ja otsuse 98/3 2. lisa kohase hindamise alusel võib asjaomase OSPARi konventsiooniosalise pädev asutus anda erandkorras loa jätta rajatis või osa sellest alles. Mahajäetud mererajatiste kategooriad, mille puhul võib kaaluda erandeid, hõlmavad näiteks õhus üle kümne tuhande tonni kaaluvaid teraserajatise või betoonist gravitatsioonvundamente (CGBS).

Aastatel 2019–2020 korraldati OSPARi otsuse 98/3 alusel konsultatsiooniprotsess, et arutada Ühendkuningriigi kavatsust lubada erandkorras jätta Brent Alpha teraskonstruktiooni taldmik ning Brent Bravo, Brent Charlie ja Brent Delta betoonist gravitatsioonvundamendid oma kohale; selline luba hõlmaks betoonist gravitatsioonvundamentide hoidlate sisu.

ELi esindav komisjon koos teiste OSPARi osalistega oli Ühendkuningriigi kavatsuse vastu, kuna selline sisu kujutab endast ohtlikke jäätmekogusid, mida ei tohiks merre jätta; lisaks tuleks kehtestada merekeskkonna seire nõuetekohane programm mahajäetud rajatise nende osade ümber, mis jäävad merre; lisaks tuleks kooskõlas otsuse 98/3 mõttega kiirendada täieliku kõrvaldamise tehnoloogia lahenduste väljatöötamist, et vältida pärast dekomisjoneerimist mis tahes osade merre jätmist; erandkorras antavad load ilma piisava põhjendusega ei soodusta sellist arengut.

Konsultatsiooniprotsess kajastus muu hulgas uues OSPARi strateegias, mis võeti vastu 2021. aastal Cascaisis (Portugal) toimunud OSPARi ministrite kohtumisel ja mille eesmärk oli läbi vaadata ja vajaduse korral muuta kasutusest kõrvaldatud mererajatiste kategooriaid, mille puhul võib erandeid kaaluda OSPARi otsuse 98/3 (mahajäetud avamererajatiste kõrvaldamise kohta) alusel, eesmärgiga vähendada võimalike erandite ulatust. Läbivaatamine põhineb muu hulgas dekomisjoneerimistehnoloogia edendamisel ja parimatel kättesaadavatel teaduslikult põhjendatud teadmistel. Strateegia eesmärk on ka dekomisjoneerimistehnoloogia edendamine; OSPARis on käimas ka dekomisjoneerimisvõimaluste hindamise ühtlustatud meetodika väljatöötamine.

Sellel seoses on muudatusettepaneku eesmärk luua kindel õiguslik alus, millega hoitakse ära saastunud hoidlate sisu oma kohale jätmise pärast dekomisjoneerimist. See ei ole kooskõlas mitte ainult komisjoni ja OSPARi konventsiooni osaliste eespool nimetatud vastuväidetega hoidlate sisu suhtes erandi tegemisele, vaid ka selliste ELi poliitikameetmetega nagu nullsaaste tegevuskava, mille eesmärk on vähendada 2050. aastaks veereostust tasemeni, mida ei peeta enam tervisele ja looduslikele ökosüsteemidele kahjulikuks, merestrateegia raamdirektiiv, milles nõutakse ELi merevetes hea keskkonnaseisundi saavutamist, jäätmete

raamdirektiiv, millega keelatakse jäätmete kaadamine, ja avamereohutuse direktiiv, milles käsitletakse ka dekomisjoneerimise keskkonnanäaspekte. Ühtegi neist poliitikavaldkondadest ei ole võimalik nõuetekohaselt rakendada, kui Atlandi ookeani kirdeosas esineb potentsiaalselt tõsist ja püsivat piiriülest saastet, näiteks mahajäetud naftarajatistes asuvate hoidlate saastunud sisu.

Pidades silmas OSPARi komisjoni 24.–28. juuni 2024. aasta kohtumist, on vaja liidu seisukohta, sest kavandatav otsus on õiguslikult siduv. Kuna otsus hõlbustab ELi poliitika ja õigusaktide rakendamist ning hoiab ära kahju merekeskkonnale, tehakse ettepanek, et liit toetaks otsuse vastuvõtmist, hääletades selle poolt.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“².

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

OSPARi komisjon on lepinguga, nimelt Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooniga loodud organ.

Akt, mis OSPARi komisjonis tuleb vastu võtta, on õigusliku toimega akt. Kavandataval aktil on õiguslik toime, sest kõik OSPARi otsused on konventsiooniosalistele õiguslikult siduvad, vastavalt OSPARi konventsiooni artikli 13 lõikele 2, mille kohaselt *on otsus kahesaja päeva möödumisel alates selle vastuvõtmisest siduv nende konventsiooniosaliste jaoks, kes hääletasid selle poolt ega ole täitevsekretärile selle tähtaja jooksul kirjalikult teatanud, et nad ei saa otsust vastu võtta, tingimusel et selle tähtaja möödumisel on kolm neljandikku konventsiooniosalistest kas hääletanud otsuse poolt ega ole oma heakskiitu tagasi võtnud või teatanud täitevsekretärile kirjalikult, et nad saavad otsuse heaks kiita. Selline otsus muutub siduvaks mis tahes konventsiooniosalisele, kes on täitevsekretärile kirjalikult teatanud, et saab otsuse vastu võtta, alates teatamise hetkest või pärast otsuse vastuvõtmisele järgneva kahesaja päeva möödumist, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.*

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

---

² Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas C-399/12: Saksamaa vs. nõukogu, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonnakaitsega.

Seega on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

4.3. Järeldus

Ettepanekus esitatud otsuse õiguslik alus peaks seega olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni raames (OSPARi konventsioon) seoses otsusega, millega muudetakse OSPARi otsust 98/3 mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon³ (edaspidi „konventsioon“), mille osaline liit on, jõustus 25. märtsil 1998.
- (2) Konventsiooni artikli 10 lõike 3 kohaselt võib konventsiooni artikli 10 lõike 1 alusel moodustatud komisjon („OSPARi komisjon“) kooskõlas konventsiooni artikliga 13 võtta vastu otsuseid.
- (3) OSPARi komisjon võtab oma 27. korralisel istungjärgul/kohtumisel 24. juunil 2024 vastu otsuse OSPARi otsuse 98/3 (mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta) muutmise kohta.
- (4) Kavandatud ettepanekuga muudetakse betoonrajatise määratlust selgitamaks, et vundamendis asuva mis tahes hoidla sisu ei ole rajatise osa.
- (5) On asjakohane kehtestada liidu nimel OSPARi komisjonis võetav seisukoht, kuna kõnealuse komisjoni tehtav otsus on liidu jaoks siduv.
- (6) Liidu seisukoht peaks olema hääletada OSPARi otsust 98/3 muutva otsuse poolt, sest see hõlbustab ELi poliitika ja õigusaktide rakendamist ning hoiab ära merekeskkonna kahjustamise.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjoni 27. istungjärgul/kohtumisel, on hääletada selle poolt, et võetakse vastu otsus, millega muudetakse OSPARi otsust 98/3 mahajäetud mererajatiste kõrvaldamise kohta seoses mõistega „betoonrajatised“.

---

³ EÜT L 104, 3.4.1998, lk 2.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud seisukoha täpsustamises võivad liidu esindajad kokku leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta, võttes arvesse OSPARi komisjoni 27. kohtumise käigus toimuvaid arenguid ja konsulteerides liikmesriikidega kohapeal toimuvatel koordineerimiskoosolekutel.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*